

УДК 94:378(477.51) (092) "1914/1917"

DOI 10.31654/2520-6966-2025-27F-114-173-182

Лейберов О.О.

старший викладач кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
lejberov@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-3846-7>

**Професорська каденція Вітольда Клінгера
в Історико-філологічному інституті князя
Безбородька в Ніжині
(1914–1917 рр.)**

У статті розглянуто та досліджено період життя та наукової діяльності відомого вітчизняного філолога, перекладача та етнографа Вітольда Павловича Клінгера (1875–1962 рр.), що пов'язаний із Ніжином та його роботою в Історико-філологічному інституті князя Безбородька в 1914–1917 рр. На основі залучення значного масиву архівних джерел автор спробував відтворити цей період життя відомого вченого. Він доходить висновку, що робота в Інституті для відомого філолога стала черговою сходинкою на шляху його наукового та кар'єрного зростання. Саме в Ніжинській вищій школі В. Клінгер отримав професорську посаду (до цього був приват-доцентом), а разом з нею й професорську кафедру. Ніжинський період був плідним у педагогічній практиці професора Клінгера як науковця та організатора науки. Студенти, що працювали в його семінарах, стали відомими в майбутньому вченими й залишили помітний слід у вітчизняній філології, історії та етнографії. У цей період вчений створив низку цікавих наукових праць, що в подальшому вийшли друком як окремі статті. Складні життєві та побутові умови часів війни змусили науковця повернутися до Києва, де він згодом очолив професорську кафедру в університеті.

Ключові слова: Вітольд Клінгер, Ніжин, Історико-філологічний інститут князя Безбородька, науково-педагогічна діяльність.

Постановка проблеми. Останнім часом інтерес до вивчення персоналій в українській історіографічній науці постійно зростає. Це стосується як осіб, що відомі широкому загалу науковців та звичайних читачів, так і тих, хто в силу різних причин виявилися «забутими» історією, чий життєвий і творчий шлях містить багато недосліджених біографічних епізодів. До таких осіб сміливо можна віднести відомого вітчизняного мовознавця, перекладача, етнографа та історика, члена польської АН Вітольда Павловича Клінгера (1875–1962 рр.). Певний

період життя науковця був безпосередньо пов'язаний із Ніжинською вищою школою. Але в біографії вченого ніжинському періоду життя надається зовсім мало уваги або він взагалі не згадується. Незважаючи на те, що з провінційним Ніжином та Історико-філологічним інститутом князя Безбородька (далі - ІФІН) В. П. Клінгер був пов'язаний менше ніж три роки, але цей період залишив помітний слід не лише в житті, а й у науковій діяльності вченого. Період його роботи в ІФІН є яскравою сторінкою історії Ніжинської вищої школи.

Ця наукова розвідка підготована в рамках проекту ніжинського професора-філолога Г.В. Самойленка «Ніжинська Вища школа 1805-2025 рр. Викладачі та випускники». Завданням проекту є пошук та повернення історії забутих імен викладачів та випускників цього навчального закладу. Наша стаття – це чергова спроба позбутися «білих плям», що ще залишаються в біографії відомого дослідника.

Аналіз останніх наукових публікацій. Історіографія цього питання представлена кількома науковими роботами, що давно побачили світ, але й дотепер не втратили свого наукового значення [1]. Більшість публікацій про життя та наукову діяльність В. П. Клінгера вийшли друком у Республіці Польщі, адже поляки вважають вченого «своїм науковцем». До останніх вітчизняних публікацій необхідно віднести статтю професорки КНУ Н. Ф. Клименко «Клінгер Вітольд-Симеон Павлович» [2]. У ній стисло викладено основні біографічні та бібліографічні відомості про вченого. Ця стаття містить певні неточності, пов'язані з життям В. Клінгера, а інформація про деякі періоди його життя взагалі опинилася поза увагою дослідниці. Авторка жодним словом не згадала про ніжинський період життя та творчості науковця. Певну інформацію про діяльність вченого в період роботи в Київському університеті до його приїзду в Ніжин можна почерпнути з книги вітчизняних дослідників В. Короткого та В. Ульянівського [3].

У фондах Державного архіву Чернігівської області автор віднайшов низку справ, матеріали яких висвітлюють ніжинський період життя науковця. Це документи службового та приватного характеру, частину яких уперше введено до наукового обігу [4, 6–7, 9–10].

Саме тому **метою нашої наукової роботи** є спроба комплексного дослідження життєвого шляху В. П. Клінгера в період його проживання в Ніжині та роботи в Історико-філологічному інституті князя Безбородька, аналіз та вивчення його педагогічної спадщини та наукового доробку цього періоду (1914–1917 рр.).

Виклад основного матеріалу. Народився майбутній учений 16 жовтня 1875 року в селі Варовцях Фульштинського римо-католицького приходу Подільської губернії (нині – село Варівці Хмельницького району Хмельницької області). При хрещенні його нарекли потрійним ім'ям – Вітольд-Вікентій-С(Ш)имон. Його батьками були пруські піддані Павло та Йозефа, «з Кетлінських Клінгерів». Батько працював у маєтку шляхтича О.Правдич-Залеського, а потім став орендарем. Припущення дослідниці А.Ковальчук про те, що батьки належали до Кетлінського гербу Одровонж (тобто мали шляхетське походження), ніякими документами не підтверджується. Протягом ісього життя В. П. Клінгер у документах був записаний як «син міщанина» [4, арк. 9]. У власноруч написаному curriculum vitae (документ, який подавали під час улаштуванні на роботу в академічні або наукові установи Російської імперії) він повідомляв: «Навчався в Немирівській гімназії, яку закінчив у 1895 р. із золотою медаллю. Після цього впродовж двох років був домашнім учителем, займаючись у вільний час вивченням нових мов» [4, арк. 2]. Ця згадка повністю спростовує твердження деяких біографів Клінгера про його нібито навчання в Санкт-Петербурзькому та Краківському університетах [2, с. 485]. «Лише восени 1897 р. вступив на історико-філологічний факультет Київського університету Св. Володимира, навесні 1901 р. склав державний іспит на класичному відділенні та отримав диплом 1-го ступеня. За конкурсну роботу на тему «Казкові мотиви в «Історії» Геродота» був нагороджений золотою медаллю» [4, арк. 2]. Після завершення навчання Клінгера В. П. залишили при університеті як професорського стипендіата, а восени 1903 р. він склав магістерський екзамен, після чого Міністерство народної освіти відрядило його за кордон на два з половиною роки. Про цей період В. П. Клінгер згадує з особливою теплотою. «Цей час, окрім першого семестру, зіпсованого тяжкою хворобою, провів у Мюнхені, працюючи в семінарах професорів Отто Крузіуса та Карла Крумбахера (обидва вчені – видатні німецькі філологи – авт.), слухав лекції професорів Р. Пельмана, Фуртвенглера, Дрерука, Траубе та інших. Вільний від занять час заповнював поїздками до Італії для ознайомлення з природою, книжковими та художніми скарбами країни» [4, арк. 2]. Після повернення до Росії після прочитання двох випробувальних лекцій навесні 1908 р. Клінгера В. П. допустили з осені того ж року до викладання в університеті Св. Володимира на посаді приват-доцента. У квітні 1911 р. захистив дисертацію «Тварина в античних та сучасних забобонах /

марновірстві» та здобув учений ступінь магістра грецької філології, після чого йому було доручено «ведення обов'язкових курсів та практичних занять у межах цієї спеціальності» [4, арк. 2 зв.]. Вітольд Павлович поєднував викладацьку роботу в університеті з читанням лекцій на Київських Вищих жіночих курсах та вечірніх курсах А. В. Жекуліної (один із сучасників називав її «Жанною д'Арк XX століття за низку її благодійних та просвітницьких проєктів»). На курсах викладав грецьку та латинську мови, читав семінари з історії та літератури стародавньої Греції й Риму. З викладацькою діяльністю він поєднував і наукову роботу. Про це свідчать «нотатки, статті та більш солідні роботи російською, польською і німецькою мовами» [4, арк. 2 зв.]. У наведеному переліку (на 1914 р.) значилося 12 робіт, серед яких варто відзначити такі: «Амброзія та жива вода», «Яйце у античних та сучасних забобонах», «Походження елегій», «Петроній та його роман», «Про головні риси Олександрійської поезії», «Дві античні казки про орла та їхні пізніші відображення» й «Симонід Амаргський та його дидактична поема» [4, арк. 2 зв.]. Ці статті виходили у видавництвах Києва, Санкт-Петербурга, Познані, Львова та Мюнхена.

У 1911–1912 навчальному році В. П. Клінгер мав навантаження в університеті всього 4 години лекцій та 2 години практичних занять на тиждень. Йому було доручено «обов'язкове читання лекцій із грецької словесності». За роботу молодому приват-доценту платили всього «... 1200 крб. на рік від залишкових сум із утримання особового складу університету» [арк. 29-29 зв.]. І така ситуація в університеті не змінювалася роками. Упродовж 1912-1916 рр. зарплата В. П. Клінгера не зросла на жоден карбованець, і навіть коли у 1914 р. відкрилась професорська вакансія на кафедрі класичної філології, він її не отримав. Невелика зарплата, відсутність кар'єрного зростання та наявність вільного часу змусили Клінгера вдатися до пошуку додаткового місця роботи.

Документи, що фіксують першу спробу В. Клінгера влаштуватись на роботу до Ніжина, датовані червнем 1913 р. Імовірно, роботу в інституті Вітольду Павловичу запропонував тодішній директор ІФН Й.-Є. А. Леціус, з яким вони були в дружніх стосунках (це підтверджується жвавим листуванням упродовж багатьох років) [5, арк. 1–2]. Саме тоді (4 червня 1913 р.) Клінгер надіслав до канцелярії інституту своє прохання, у якому він просив «... мати на увазі мою кандидатуру при заміщенні місця на кафедрі грецької філології, що має звільнитися». До заяви він доклав свій curriculum vitae, перелік наукових

праць, а також примірник своєї дисертації та 6 віддрукованих екземплярів власних статей [4, арк. 1 -1 зв.]. Дирекція інституту була зацікавлена в залученні до професорсько-викладацького колективу навчальної установи такого спеціаліста, як В. П. Клінгер, але через певні суб'єктивні причини змогла запропонувати йому професорську кафедру тільки у вересні 1914 р. [4, арк. 12]. Наприкінці літа, перед самим початком Першої світової війни, з інституту зі скандалом звільнився професор Г. Відеман, і 13 вересня Конференція інституту одноголосно обрала Вітольда Клінгера на посаду екстраординарного професора кафедри грецької словесності [4, арк. 47]. Але остаточне затвердження В. Клінгера на професорській посаді відбулось тільки 30 грудня 1914 р. після погодження його кандидатури з міністром народної освіти Л. А. Кассо та подання всіх необхідних документів до канцелярії міністерства.

Переїшовши працювати до ІФН, В. Клінгер отримав цілу низку «стандартних» пільг та привілеїв, що надавались новоприйнятим професорам та викладачам. Він отримав посаду екстраординарного професора, а разом із нею – професорську кафедру. Професорське звання передбачало надання нового класного чину – колезького радника. До цього, перебуваючи на посаді приват-доцента, В. П. Клінгер взагалі не мав ніякого чину, хоча його посада відповідала рангу колезького асесора. Адміністрація інституту одразу порушила перед попечителем Київського учбового округу клопотання щодо присвоєння новому професору відповідного статського чину. Йому суттєво збільшили грошове утримання. Як екстраординарний професор ІФН, В. Клінгер почав отримувати 1600 крб. «жалованія», крім того – 200 крб. «столових» та 200 крб. «квартирних», що разом складало 2000 крб. [4, арк. 28 зв.]. Таке збільшення фінансових статків стало в пригоді В.П. Клінгеру дуже вчасно, адже 7 січня 1915 р. він одружився «з дочкою титулярного радника Раїсою Василівною Баккалінською (25.02.1887 р. н.)» [4, арк. 29]. Пізніше в родині Клінгерів народиться син Георгій (Єжи) – (1918–1976), який у майбутньому стане відомим православним богословом та діячем екуменічного руху.

Не варто забувати, що вже тривала Перша світова війна, і В. П. Клінгер підлягав мобілізації як «ратник ополчення II розряду». Дирекція інституту звернулась до Київського військового начальника з проханням звільнити «... екстраординарного професора інституту від мобілізації» [4, арк. 30], і Клінгеру була надана відстрочка. Крім того, керівництво ІФН розпорядилось скласти для нового члена

професорської колегії зручний розклад занять, адже Клінгер не полишив роботу в Київському університеті. «Чотири дні на тиждень він працював у Ніжині, три – у Києві» [4, арк. 32]. Керівництво інституту перейнялось навіть бронюванням залізничних квитків до столиці й назад, що їх залишали окремо для нього на вокзалі Ніжина.

Акцентуємо, що через різні бюрократичні перепони В. П. Клінгер зміг стати до викладацької роботи в інституті тільки з 2-го семестру 1914/1915 навчального року. «Професор В. Клінгер читав та коментував на I та II курсах зведено в обсязі 2-х годин щотижня «Панегірик» Ісократу; керував в обсязі 2-х годин щотижня практичними заняттями студентів II курсу в перекладах з російської мови грецькою. Читав та пояснював на III та IV курсах усіх відділень в обсязі 2-х годин щотижня «Історію» Полібія та вів на класичному відділенні семінарії /переклад уривків з грецьких ліриків – переважно Сапфо та Алкея/» [6, арк. 7 зв.]. Вітольд Павлович швидко влився до професорсько-викладацького колективу інституту. Його ввели до складу Конференції інституту, він почав брати участь у її засіданнях (хоча, як свідчать документи, активністю в обговоренні питань не вирізнявся). 25 вересня 1916 р. Конференція ІФІН обрала його бібліотекарем інституту [4, арк. 31]. Хоча цю посаду додатково оплачували, але у В. П. Клінгера, за його словами, вона «забирала багато часу та енергії».

Наступного навчального року «професор Клінгер на I та II курсах зведено в обсязі 2-х годин щотижня читав та інтерпретував грецьких прозаїків – «Харон» та «Тімон» Лукіана; на тих же самих курсах в обсязі 2-х годин щотижня – грецьких поетів /Едип у Колоні/ Софокла/. Студентам III та IV курсів класичного та словесного відділень, зведено в обсязі 2-х годин щотижня читав загальний курс історії грецької літератури, а на класичному відділенні для студентів III та IV курсів в обсязі 2-х тижневих годин вів семінарії. Розбирав та інтерпретував балади та епікії (хорові пісні на честь переможців спортивних змагань) Вакхїліда (давньогрецький поет VI-V ст. до н. е.)» [7, арк. 4 зв.]. Крім того, його обрали дійсним членом Історико-філологічного товариства ІФІН, у науковій роботі якого він брав активну участь [7, арк. 9]. На засіданнях Товариства прочитав дві доповіді: «Сатурналійський та поминальний елемент у колядній обрядовості» (31 січня 1916 р.) та в жовтні того ж року на тему «Античний елемент у поминальній обрядовості Різдва». Пізніше обидві доповіді як окремі статті будуть надруковані у X томі «Збірника Товариства» [7, арк. 9 зв.]. Долучився й до видавничої діяльності статтею «Сторінка з

історії раннього романтизму в Польщі» в польському журналі «Педагогічний та науковий огляд» (1916, №3) [7, арк. 7].

У другій половині 1916 р. населення провінційного Ніжина почало все гостріше відчувати наслідки війни. Виявом цього було стрімке зростання цін на продукти харчування та речі першої необхідності (дрова, гас, свічки). На одному з жовтневих засідань Конференції ІФІН директор І. П. Козловський із сумом констатував: «... дорожнеча життя дедалі більше зростає, внаслідок чого одержуваної платні не вистачає для задоволення найнагальніших потреб...» [7, арк. 62]. Масові мобілізації, що розпочалися після програної Росією воєнної кампанії 1915 р., дійшли й до студентів інституту. Половина випускників 1916 р. (13 осіб із 26) не отримали призначень від відомства МНО, а були змушені вступити до військових училищ. Часто траплялися випадки, коли зі студентів I та II курсів знімали відстрочки. Як згадував один із мобілізованих у цей час студентів ІФІН В. М. Будинчук, «поступово мобілізація почала добиратися й до викладачів та професорів інституту...» [8, с. 5]. Саме тому в цей час професор В. Клінгер почав замислюватись про повернення до Києва. Тим паче, що в середині 1917 р. у Київському університеті нарешті звільнилась кафедра грецької філології. Скориставшись нагодою, Клінгер подав заяву про його «переміщення» з ІФІН до університету Св. Володимира. [9, арк. 1]. На останньому (для В. Клінгера) засіданні Конференції інституту, що проходило 9 червня 1917 р., він виступив із заявою про те, що «... у зв'язку із обранням на кафедру грецької філології у Київському університеті, він буде змушений залишити із наступного навчального року інститут. Він подав письмову рекомендацію, щоб на його місце було прийнято приват-доцента Київського університету С. Дложевського (у майбутньому професор Одеського університету та Кам'янець-Подільського ІНО). Цю рекомендацію підтримав професор В. І. Петр. Інспектор ІФІН, професор І. І. Семенов запропонував йому залишитися в інституті професором або хоча б викладачем (за сумісництвом)» [10, арк. 49-50]. Але остаточного рішення з цього питання в той раз Конференція не змогла ухвалити, відклавши його розгляд на вересень (розпочинались канікули). Але, як свідчать архівні документи, Конференція не дослухалась до порад В. Клінгера, адже доцент С. Дложевський ніколи не працював у ІФІН. 16 серпня 1917 р. вийшов відповідний наказ МНО, згідно з яким В. П. Клінгер переводився на посаду екстраординарного професора Київського університету.

На останньому засіданні Конференції «... пан Директор інституту щиро шкодував у зв'язку з «переміщенням» Клінгера», але це не завадило йому звернутися у вересні 1917 р. з листом до ректора Київського університету з проханням «... утримати суму в розмірі 757 крб. 29 коп. з професора Клінгера, яка йому була виплачена помилково (391, 98 крб. жалування; 65,32 крб. – «столових»; 50 крб. – «квартирних»; 99,99 крб. – 20% надбавки; 150 крб. як % на дорожнечу згідно з законом від 22 жовтня 1916 р.» [10, арк. 52]. Після цього професор Вітольд Клінгер припинив свої зв'язки з Історико-філологічним інститутом (ми не знайшли їхнього жодного документального підтвердження) та жодного разу не приїздив до Ніжина.

Підсумовуючи, слід наголосити, що ніжинський період у житті та діяльності Вітольда Павловича Клінгера попри свою нетривалість (два з половиною роки) був яскравим та продуктивним, особливо зважаючи на появу нових напрямків у науковій діяльності на той час уже відомого вченого. У стінах Ніжинської вищої школи науковець отримав професорське звання, а разом із ним і свою наукову кафедру. Викладацька робота у ІФІН стабілізувала його фінансове становище, дозволила створити міцну родину та уникнути соціально-побутових труднощів, що могли виникнути в тяжкі роки війни та революційних змін. Результатами наукової праці дослідника в період його перебування в Ніжині стала низка доповідей та статей, що вийшли з-під його пера. Активна дослідна та наукова робота В. П. Клінгера в цей час була тісно пов'язана з його викладацькою діяльністю. Його учнями стали відомі в майбутньому науковці та педагоги-практики П. М. Казьмин, М. І. Буримов, М. П. Данчевський, О. Є. Іваненко. Досвідчений педагог та науковець, В. П. Клінгер залишив яскравий та помітний слід і в подальшому своєму житті. Недовга професорська каденція Вітольда Клінгера в Історико-філологічному інституті князя Безбородька помітно збагатила історію Ніжинської вищої школи, уписавши до неї цікаву та яскраву сторінку.

Література

1. Денисов Я. А. Первый в России эллинист. Харьков, 1914. 5 с.
2. Клименко Н.Ф. Клінгер Вітольд-Симеон Павлович/ *Енциклопедія Сучасної України* / редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України. Т. 13. Київ – Кок, 2013.711 с.
3. Alma Mater. Університет Св. Володимира напередодні та в добу Української революції 1917–1920. Матеріали, документи, спогади // упоряд.

В. Короткий, В. Ульяновський. К., 2000. Кн.1: Університет Св. Володимира між двома революціями; Кн.2: Університет Св. Володимира за доби Української Центральної Ради та Гетьманату Павла Скоропадського.

4. Відділ забезпечення збереженості документів Державного архіву Чернігівської області в м. Ніжині (далі – ВЗЗД ВДАЧОН), Ф. 1105, Оп. 1, Спр. 1968. О назначении магистра греческой филологии приват-доцента Киевского Университета Витольда Клингера на должность экстраординарного профессора Института 5.V.1914 – 31. VIII. 1917 г.

5. Центральний державний архів України м. Київ (далі – ЦДІАК України), Ф. 2221, Оп. 1, Спр. 83.

6. ВЗЗД ВДАЧОН, Ф. 1105, Оп. 1, Спр. 2037. Отчет о состоянии Института за 1915 гражданский год.

7. ВЗЗД ВДАЧОН, Ф. 1105, Оп. 1, Спр. 2105. Отчет о состоянии Института за 1916 гражданский год.

8. Ніжинська вища школа у спогадах студентів і викладачів: мемуари: (2015) у 2-хт. / Уклад.: Г. В. Самойленко, О. Г. Самойленко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, Т. 2: 1920 – 2010. 530 с.

9. ВЗЗД ВДАЧОН, Ф. 1105, Оп. 1, Спр. 2167. Отчет о состоянии Института за 1917 год.

10. ВЗЗД ВДАЧОН, Ф. 1105, Оп. 1, Спр. 2168. Протоколы заседаний Конференции Института за 1917 год.

References

1. Denisov, YA. A. (1914). *Pervyy v Rossii éllinist* [The First Hellenist in Russia]. Kharkov. 5 p. [in Russian].

2. Klymenko, N.F. (2013). *Klinher Vitold-Symeon Pavlovych* [Klinger Vitold-Simeon Pavlovich]. In: I. M. Dzyuba, A. I. Zhukovskyy, M. H. Zheleznyak etc. (Eds.). *Entsyklopediya Suchasnoyi Ukrainy* [Modern Ukraine Encyclopedia]. Kyiv: Instytut entsyklopedychnykh doslidzhen NAN Ukrainy Publ. Vol. 13. 711 p. [in Ukrainian].

3. Korotkyi, V., Ulianovskiy, V. (Eds.). (2000). *Alma Mater. Universytet Sv. Volodymyra naperedodni ta v dobu Ukrayinskoyi revolyutsiyi 1917–1920. Materialy, dokumenty, spohady* [Alma Mater. St. Volodymyr's University on the Eve and During the Ukrainian Revolution of 1917–1920. Materials, Documents, Memories]. Kyiv. Book 1; Book 2. [in Ukrainian].

4. Department for the Preservation of Documents of the State Archives of Chernihiv Oblast in Nizhyn (hereinafter referred to as VZZD VDACHON), F. 1105, Op. 1, File 1968. *O naznachenii magistra grecheskoj filologii privat-docenta Kievskogo Universiteta Vitolda Klingerera na dolzhnost ekstraordinarnogo professora Instituta* [On the Appointment of Master of Greek Philology, Privatdozent of the Kyiv University, Witold Klinger, to the Position of Extraordinary Professor of the Institute]. 5.V.1914 – 31. VIII. 1917. [in Russian].

5. Central State Archives of Ukraine, Kyiv (hereinafter referred to as TsDIAK of Ukraine), F. 2221, Op. 1, File 83.

6. VZZD VDACHON, F. 1105, Op. 1, File 2037. *Otchet o sostoyanii Instituta za 1915 grazhdanskij god* [Report on the State of the Institute for 1915 Civil Year]. [in Russian].

7. VZZD VDACHON, F. 1105, Op. 1, Sp. 2105. *Otchet o sostoyanii Instituta za 1916 grazhdanskij god* [Report on the State of the Institute for 1916 Civil Year]. [in Russian].

8. Samoilenko, H. V., Samoilenko, O. H. (Eds.). (2015). *Nizhynska vyshcha shkola u spohadakh studentiv i vykladachiv: memuary* [Nizhyn Higher School in the Memories of Students and Teachers: Memoirs]. In 2 volumes. Nizhyn: NDU im. M. Hoholya Publ. Vol. 2: 1920–2010. 530 p. [in Ukrainian].

9. VZZD VDACHON, F. 1105, Op. 1, Sp. 2167. *Otchet o sostoyanii Instituta za 1917 god* [Report on the State of the Institute for 1917]. [in Russian].

10. VZZD VDACHON, F. 1105, Op. 1, Sp. 2168. *Protokoly zasadanij Konferencii Instituta za 1917 god* [Minutes of the Meetings of the Conference of the Institute for 1917]. [in Russian].

Leiberov, O.O.

Senior Lecturer of the Department of World History and International Relations of Nizhyn Mykola Gogol State University

leiberov@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-3846-7>

Professional Term of Witold Klinger at the Prince Bezborodko Historical and Philological Institute in Nizhyn (1914–1917)

The paper examines and studies the period of life and scientific activity of the famous domestic philologist, translator and ethnographer Witold Pavlovich Klinger (1875–1962), which is connected with Nizhyn and his work at the Prince Bezborodko Historical and Philological Institute in 1914–1917. Based on the involvement of a significant array of archival sources, the authors tried to recreate this period of famous scientist's life. The author concludes that work at the institute became another step on the path of scientific and career growth of the famous philologist. It was at the Nizhyn Higher School that W. Klinger received a professorship (before that he was a private associate professor), and with it a professorial chair. The "Nizhyn period" was fruitful in the pedagogical practice of Professor Klinger as a teacher and organizer of science. His students who worked in his seminars became famous scientists in the future leaving a noticeable mark on domestic philology, history and ethnography. During this period, the scientist published a number of interesting scientific works, which were later published as separate articles. The difficult living and working conditions during the war forced the scientist to return to the capital, where he later took up a professorship at the university.

Key words: Witold Klinger, Nizhyn, Prince Bezborodko Historical and Philological Institute, scientific and pedagogical activity.